

ΠΡΟΜΕΛΕΤΗ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ (ΣΠΠ ή ΙΒΑ) GR157 «ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΙΟΥ-ΣΙΚΙΝΟΥ-ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ» ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΣΜΠΕ ΤΟΥ «ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΕΣΧΑΣΕ) ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΟ 565 ΣΤΡΕΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ -ΚΟΥΜΠΑΡΑΣ-, ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΙΟ, Π.Ε. ΘΗΡΑΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ»

Σύνταξη Μελέτης
Δ. Αργυρόπουλος σύμβουλοι
περιβάλλοντος Α.Ε.

Αθήνα
Ιούνιος 2024

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	1
1.1	Σκοπός της μελέτης	1
1.2	Νομοθετικό πλαίσιο εκπόνησης της ΕΟΑ για Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά .	1
2	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (Π.Μ.) & ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ (Π.Ε.Π.).....	5
2.1	Περιοχή Μελέτης (Π.Μ.)	5
2.2	Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.)	5
3	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	6
3.1	Καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Περιοχή Μελέτης (Π.Μ.)	6
3.1.1	Συνοπτική περιγραφή της ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου»	6
3.1.2	Αναλυτική περιγραφή της Περιοχής Μελέτης (Π.Μ.).....	6
3.2	Καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.)	16
3.2.1	Συλλογή δεδομένων κατά τις εργασίες πεδίου	16
4	ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	24
4.1	Είδη Οрниθοπανίδας, πανίδας και ενδιαιτήματα	24
4.2	Συμπεράσματα Δέουσας Εκτίμησης Επιπτώσεων	30
5	ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	32
5.1	Καταγραφή προτεινόμενων μέτρων, όρων και περιορισμών	32
5.2	Καταγραφή τρόπου παρακολούθησης και πιθανής αναθεώρησης κάθε προτεινόμενου μέτρου	33
6	ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	35
7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	36

ΣΧΗΜΑΤΑ

Σχήμα 2.1-1	Σχηματική απεικόνιση των ορίων της Περιοχής Μελέτης (κόκκινο περίγραμμα) και της περιοχής του ΕΣΧΑΣΕ στην νήσο Ίο	5
-------------	---	---

Σχήμα 3.1-1 Όρια ΣΠΠ GR157 (Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία & Google Earth, 2021)	7
--	---

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 3.1-1 Είδη που αναφέρονται στο Άρθρο 4 της Κοινοτικής Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για την περιοχή μελέτης και αξιολόγησή τους	8
Πίνακας 3.1-2 Καθεστώς προστασίας των ειδών που αναφέρονται στο έντυπο περιγραφής της ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» και καθεστώς παρουσίας στον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο	10
Πίνακας 3.2-1 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 1», φθινόπωρο 2022	18
Πίνακας 3.2-2 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2», φθινόπωρο 2022	18
Πίνακας 3.2-3 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στα εποπτικά σημεία «Κουμπάρα 1» και «Κουμπάρα 2», άνοιξη 2024	19
Πίνακας 3.2-4 Συνολικές καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στα εποπτικά σημεία «Κουμπάρα 1» και «Κουμπάρα 2»	19
Πίνακας 3.2-5 Καθεστώς προστασίας των ειδών που παρατηρήθηκαν στην ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» και καθεστώς παρουσίας στον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο	19

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 3.2-1 Φρυγανική βλάστηση κοντά στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 1», Οκτώβριος 2022	21
Εικόνα 3.2-2 Άποψη του τοπίου από το εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2», Οκτώβριος 2022	22
Εικόνα 3.2-3 Άποψη του τοπίου και της θαμνώδους βλάστησης από το εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2», Απρίλιος 2024	22
Εικόνα 3.2-4 Θαμνώδης βλάστηση στα όρια του γηπέδου του ΕΣΧΑΣΕ, Απρίλιος 2024	23

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1.1 Σκοπός της μελέτης

Η παρούσα προμελέτη Δέουσας Εκτίμησης αποτελεί μια υποστηρικτική μελέτη της ΣΜΠΕ του ΕΣΧΑΣΕ σε ακίνητο 565 στρεμμάτων περίπου στη θέση «Κουμπάρας», στη νήσο Ίο, Π.Ε. Θήρας, Περιφέρειας Ν. Αιγαίου. Η Μελέτη, αν και τυπικά δεν είναι απαιτητή από τις προδιαγραφές σύνταξης ΣΜΠΕ (ΚΥΑ 107017/2006), έχει σκοπό την οικολογική περιγραφή της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου», που αναμένεται να επηρεασθεί από την εφαρμογή του ΕΣΧΑΣΕ και η εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων αυτού σε όρους διατήρησης της οικολογικής ακεραιότητας της περιοχής. Η μελέτη εκπονείται βάσει των εν δυνάμει επιδράσεων του σχεδίου στα σημαντικά για την περιοχή είδη ορνιθοπανίδας και όπου απαιτείται, συμπεριλαμβάνει τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης έτσι ώστε, ήδη από τη φάση αυτή, να διασφαλίζεται ότι το έργο δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα της ΣΠΠ.

Συνεπώς, η μελέτη διερευνά και εκτιμά δεόντως τις επιπτώσεις του ΕΣΧΑΣΕ στη θέση «Κουμπάρας» στην ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου», ήδη από την παρούσα φάση εκπόνησης του Σχεδίου. Βεβαίως, μετά την έγκριση της ΣΜΠΕ, στη φάση εκπόνησης ΜΠΕ των έργων του ΕΣΧΑΣΕ, θα συνταχθεί μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα διερευνά δεόντως τις επιπτώσεις των έργων στην ΣΠΠ, με βάση και τα στοιχεία και μελέτες σχεδιασμού των έργων, σε συμφωνία με την ανωτέρω οδηγία 92/43 ΕΟΚ και βέβαια με το Ν.4014/2011 και τις προδιαγραφές σύνταξης της ΚΥΑ 170225/2014.

1.2 Νομοθετικό πλαίσιο εκπόνησης της ΕΟΑ για Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά

Ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) (Important Bird Areas – IBA) καθορίζονται περιοχές μέγιστης προτεραιότητας για τη γενικότερη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ειδικότερα για την προστασία των πουλιών, οι οποίες είναι συχνά αναντικατάστατες ή ευάλωτες, καθώς φιλοξενούν σε τακτική βάση σημαντικούς πληθυσμούς από ένα ή περισσότερα απειλούμενα, ενδημικά ή συναθροιστικά είδη. Συνολικά, δημιουργούν ένα συνεκτικό παγκόσμιο δίκτυο σε όλη τη βιογεωγραφική κατανομή συγκεκριμένων ειδών, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως το ελάχιστο απαραίτητο, για να διασφαλιστεί η επιβίωσή τους στην περιοχή εξάπλωσής τους. Έτσι, το δίκτυο των ΣΠΠ δεν είναι απλά ένα άθροισμα περιοχών αλλά έχει ως στόχο να εξασφαλίζει τα κατάλληλα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής, τροφοληψίας, ξεκούρασης και διαχείμασης των πτηνών. Θεσπίστηκαν από την BirdLife International, έναν παγκόσμιο οργανισμό στον οποίο συμμετέχουν πάνω από 120 εθνικοί οργανισμοί που ασχολούνται με την προστασία της ορνιθοπανίδας και των ενδιαιτημάτων

της, βάσει διεθνώς αποδεκτών επιστημονικών τυποποιημένων κριτηρίων (πληθυσμιακά δεδομένα, έκταση κ.ά.). Οι ΣΠΠ είναι, πλέον, ευρέως αναγνωρισμένες από τοπικούς φορείς, εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές, δικαστικές αρχές, διεθνείς συμφωνίες και συμβάσεις¹.

Στην υπ' αριθ. 807/2014 απόφασή του το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), στο πλαίσιο δίκης που αφορούσε αίτημα για ακύρωση της υπ' αριθ. 49828/12.11.2008 αποφάσεως της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 2464/Β/3.12.2008), με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και η σχετικώς εκπονηθείσα Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), ενώ το ίδιο Τμήμα του ΣτΕ, με προγενέστερη απόφαση (αριθ. 1422/2013), ανέβαλε την κρίση ως προς τη νομιμότητα του άρθρου 6 παρ. 3 του προσβαλλόμενου Ειδικού Πλαισίου, προκειμένου η Διοίκηση να προβεί στις ενέργειες που αναφέρονται στην απόφαση αυτή, και παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας εκ μέρους της Διοίκησης, έκρινε ότι η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, και να ακυρωθεί η παράλειψη της Διοικήσεως να ενσωματώσει στο προσβαλλόμενο Ειδικό Πλαίσιο ρύθμιση, με την οποία να επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές εκτός Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του Δικτύου Natura 2000, που χαρακτηρίζονται ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά. Περαιτέρω, το ΣτΕ διέταξε η υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση, προκειμένου να εκδώσει, σε συμπλήρωση των ρυθμίσεων του προσβαλλόμενου χωροταξικού σχεδίου, απόφαση του αρμοδίου οργάνου με την οποία να προβλέπεται, ότι, για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ΣΠΠ, επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης.

Με την υπ' αριθ. 1542/2017 απόφασή του, το ΣτΕ έκρινε ότι κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης αιολικών πάρκων που ευρίσκονται σε θέσεις εκτός περιοχών ΖΕΠ, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη οι επιπτώσεις σε προστατευόμενα είδη πτηνών, που είναι εν δυνάμει ευαίσθητα στη λειτουργία των εν λόγω εγκαταστάσεων, ιδίως αν το υπό έγκριση αιολικό πάρκο τοποθετείται σε περιοχή σημαντικού διαδρόμου αποδημητικών πτηνών (μεταναστευτικής στενωπού), ή σε θαλάσσια περιοχή σημαντική για τα πουλιά, ή σε ΣΠΠ, έστω κι αν δεν έχει ακόμη χαρακτηριστεί ως ΖΕΠ. Η υποχρέωση εκπονήσεως ειδικής ορνιθολογικής μελέτης για έργα και δραστηριότητες ισχύει και για έργα εκτελούμενα εκτός ΖΕΠ, αλλά εντός ΣΠΠ, δεδομένου ότι η σχετική υποχρέωση απορρέει ευθέως από τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, όπως έχει αντικατασταθεί από την Οδηγία 2009/147/ΕΚ και ισχύει.

Η Οδηγία 2009/147/ΕΚ ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τις ακόλουθες ΚΥΑ: α) ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/01.09.2010 (ΦΕΚ 1495/Β/06.09.2010) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων

¹ BirdLife International, Important Bird and Biodiversity Areas (IBAs) – Europe and Central Asia, διαθέσιμο στο: <http://www.birdlife.org/europe-and-central-asia/programmes/important-bird-and-biodiversity-areas-ibas-europe-and-central> (Δεκέμβριος, 2020)

της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ», και β) ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β/23.02.2012) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ».

Στην ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/01.09.2010, ορίζονται τα σχετικά με την προστασία των ενδιαιτημάτων των πτηνών και την προστασία των ειδών. Βάσει των άρθρων 4 και 5 και του παραρτήματος Α, ορίζονται τα σχετικά με τον καθορισμό των ΖΕΠ. Στις ΖΕΠ, οι οποίες καθορίζονται με αυστηρά, ποσοτικοποιημένα επιστημονικά κριτήρια, τα οποία απαριθμούνται στο Παράρτημα Α, λαμβάνονται ειδικά μέτρα προστασίας, διατήρησης και αποκατάστασης (περιορισμοί, απαγορεύσεις κ.ά.), με σκοπό να εξασφαλισθεί η επιβίωση και η αναπαραγωγή των προστατευόμενων ειδών στη θαλάσσια και χερσαία γεωγραφική ζώνη εξάπλωσής τους.

Η ΚΥΑ 8353/276/Ε103/17.02.2012 (ΦΕΚ 415/Β/23-02-2012) τροποποιεί και συμπληρώνει την ως άνω ΚΥΑ του 2010, εισάγοντας οριζόντια μέτρα ειδικής προστασίας για την πραγματοποίηση έργων ή δραστηριοτήτων εντός των περιοχών που ορίζονται ως ΖΕΠ. Σε ειδικό Παράρτημα της ΚΥΑ απαριθμούνται οι ελληνικές Ζώνες Ειδικής Προστασίας με τα αντίστοιχα είδη χαρακτηρισμού, τα είδη δηλαδή βάσει των οποίων κάθε συγκεκριμένη περιοχή χαρακτηρίζεται ως ΖΕΠ. Στην παραπάνω ΚΥΑ και σύμφωνα με το Άρθρο 5Α, αναφέρεται ότι για την πραγματοποίηση έργων ή δραστηριοτήτων εντός των ορίων των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ή στις περιοχές που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011 (Α' 209), ακολουθείται, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η διαδικασία της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 (παρ. 8, 9 και 10) του ίδιου νόμου. Η ειδική οικολογική αξιολόγηση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 10 του ν. 4014/2011, περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός των άλλων και εξειδικευμένα ορνιθολογικά στοιχεία και πληροφορίες για τα είδη χαρακτηρισμού των ΖΕΠ.

Η μελέτη ακολουθεί σε γενικές γραμμές τα περιεχόμενα των ΕΟΑ όπως περιγράφονται στην ΚΥΑ 170225/2014, με εργασίες πεδίου αλλά και στοιχεία από σχετικές πρόσφατες ή και σε εξέλιξη οικολογικές μελέτες καθώς και από βιβλιογραφικά δεδομένα του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

Η σύνταξη της παρούσας μεΕΟΑ έγινε από το γραφείο μελετών:

Δ. Αργυρόπουλος σύμβουλοι περιβάλλοντος Α.Ε.

Τήνου 2, Χολαργός, ΤΚ 155 62, Αθήνα

Τηλ: 210 6540188, Fax: 210 6538615

e-mail: dargy@otenet.gr

Ο συντονισμός της μελέτης έγινε από τον Δ. Αργυρόπουλο Πολιτικό Μηχανικό–Υγιεινολόγο, κάτοχο περιβαλλοντικού πτυχίου κατηγορίας 27, τάξης Γ και η σύνταξη από την Ισμήνη Γκουρτσούλη - Αντωνιάδου, Βιολόγο MSc Οικολογία, Εξέλιξη και Βιολογία Διατήρησης Imperial UK. Στην ομάδα μελέτης συμμετείχε ο Δ. Βούλγαρης, ορνιθολόγος, στις μετρήσεις πεδίου.

2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (Π.Μ.) & ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ (Π.Ε.Π.)

2.1 Περιοχή Μελέτης (Π.Μ.)

Ως περιοχή μελέτης θεωρείται το σύνολο της ΣΠΠ με την ονομασία «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» και κωδικό GR157, του καταλόγου των IBAs (Important Bird and Biodiversity Areas). Ο κατάλογος των IBAs έχει παραχθεί από το BirdLife International, χρησιμοποιώντας τα ίδια ποσοτικά επιστημονικά κριτήρια με αυτά που απαιτεί η Οδηγία 2009/147/ΕΚ καθώς και από τον κατάλογο των ελληνικών IBA όπως αυτός έχει παραχθεί από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και δημοσιευθεί από το BirdLife International στην έκδοση «Important Bird Areas of Europe» του 2000. Η συνολική έκταση της ΣΠΠ ανέρχεται σε 190.000 στρέμματα.

Εντός των ορίων της εν λόγω ΣΠΠ και συγκεκριμένα στο ΒΔ τμήμα της νήσου Ίου χωροθετείται το ακίνητο του υπό μελέτη ΕΣΧΑΣΕ.

Σχήμα 2.1-1 Σχηματική απεικόνιση των ορίων της Περιοχής Μελέτης (κόκκινο περίγραμμα) και της περιοχής του ΕΣΧΑΣΕ στην νήσο Ίο

2.2 Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.)

Ως Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.) ορίζεται η περιοχή που εκτείνεται σε απόσταση 1 km από τα όρια του ακινήτου.

3 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

3.1 Καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Περιοχή Μελέτης (Π.Μ.)

3.1.1 Συνοπτική περιγραφή της ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου»

3.1.1.1 Αναγνώριση και γεωγραφικός προσδιορισμός της περιοχής

Η περιοχή ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» χωροθετείται εντός των διοικητικών ορίων της Π.Ε. Θήρας, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

ΣΠΠ GR090	
ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΙΟΥ-ΣΙΚΙΝΟΥ-ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ
ΤΥΠΟΣ	ΣΠΠ ή ΙΒΑ
ΕΜΒΑΔΟΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ (ΣΤΡ)	190.000
ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ (m)	713
ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΥΨΟΜΕΤΡΟ	0
ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΕΣ	
Γεωγραφικό μήκος	25° 1'
Γεωγραφικό πλάτος	36° 40'

Η ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» περιλαμβάνει νησιά που καλύπτονται από θαμνώνες στις Νότιες Κυκλάδες και τις γειτονικές βραχονησίδες. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες είναι ο τουρισμός, το ψάρεμα, η γεωργία και η κτηνοτροφία.

3.1.2 Αναλυτική περιγραφή της Περιοχής Μελέτης (Π.Μ.)

Για την αναλυτική περιγραφή των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» δίνεται έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα της εν λόγω περιοχής, που δύνανται να επηρεαστούν από το υπό εξέταση έργο.

Σχήμα 3.1-1 Όρια ΣΠΠ GR157 (Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία & Google Earth, 2021)

Πιο συγκεκριμένα γίνεται καταγραφή και αξιολόγηση των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (Β' 1495) όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την υπ' αριθμ. Η.Π. 8353/276/Ε103 απόφαση, καθώς και άλλων ειδών ορνιθοπανίδας με σημαντική παρουσία στη μελετώμενη περιοχή σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (<https://ornithologiki.gr/el/oi-drasesis-mas/diatirisi-erevna/simantikes-perioxes-gia-ta-roulia-tis-elladas/xartis-perioxon/GR157>, 2024), σε συνδυασμό με τα δεδομένα της Οδηγίας 2009/147/ΕΟΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ) και της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Πρόκειται για πληροφορία που αφορά στα έτη 1996, 1997, 2005, 2014 και 2015. Στο επόμενο στάδιο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του προτεινόμενου Σχεδίου θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία από αυτή την πλέον πρόσφατη αξιολόγηση της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, 2009) για τις ΣΠΠ της Ελλάδας. Επιπλέον γίνεται καταγραφή των κύριων χαρακτηριστικών των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

3.1.2.1 Καταγραφή των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ Η.Π.37338/1807/Ε.103 (ΦΕΚ 1495/Β/2010)

Στον παρακάτω πίνακα (**Πίνακας 3.1-1**) παρατίθεται η κατάσταση διατήρησης των ειδών ορνιθοπανίδας της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ), όπως ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο με την ΚΥΑ Η.Π.37338/1807/Ε.103 (ΦΕΚ 1495/Β/2010) καθώς και με την τροποποίηση και συμπλήρωση αυτής ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103 (ΦΕΚ 415/Β/23-02-2012) «*Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ αριθμ. 37338/1807/2010 ΚΥΑ Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας Ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της*».

Πίνακας 3.1-1 Είδη που αναφέρονται στο Άρθρο 4 της Κοινοτικής Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για την περιοχή μελέτης και αξιολόγησή τους

Είδος	Έτος	Καθεστώς παρουσίας	Αφθονία	Ελάχιστος πληθυσμός	Μέγιστος πληθυσμός	Μονάδα μέτρησης	Ακρίβεια δεδομένων	Κριτήρια 2000
<i>Puffinus yelkouan</i>	2005	B	P				C	A4ii, B1ii, B3, C2
<i>Gulosus aristotelis</i>	2005	R		100	0	I*	A	
<i>Falco eleonorae</i>	2005	B		187	187	P	A	YES FUTURE
<i>Falco peregrinus</i>	1996	R		3	7	P	B	B2, C6
<i>Buteo rufinus</i>	1996	R		2	7	P	B	B2
<i>Aquila fasciata</i>	1996	R		2	4	P	A	B2
<i>Larus audouinii</i>	1996	non-B	R				U	
<i>Emberiza caesia</i>	1997	B	F				B	B3, C6
<i>Aquila fasciata</i>	2015	B		1	1	P	A	
<i>Calonectris diomedea</i>	2014	B		215	275	P	A	

(Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, <https://ornithologiki.gr/el/oi-draseis-mas/diatirisi-erevna/simantikes-perioxes-gia-ta-poulia-tis-elladas/xartis-perioxon/GR157>, 2024)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Είδος: Επιστημονική ονομασία του είδους στη ταξινομική σειρά σύμφωνα με το BirdLife International (έκδοση v1, Μάιος 2008, <https://www.birdlife.org/datazone/species/taxonomy.html>).

Έτος: Χρονολογία καταγραφής που σχετίζεται με τα πληθυσμιακά στοιχεία που παραθέτονται. Στην περίπτωση που υπάρχουν πληθυσμιακά δεδομένα για μία χρονική περίοδο αυτό αναφέρεται (π.χ. 2003-7).

Καθεστώς παρουσίας

Καθεστώς παρουσίας του είδους στην IBA (κατηγορίες της Παγκόσμιας Βάσης Δεδομένων για τα Πουλιά - WBDB του BirdLife International). Σε περίπτωση που ένα είδος απαντάται σε μια IBA με πάνω από ένα καθεστώς παρουσίας (π.χ. B και non-B), τα δεδομένα αναγράφονται σε ξεχωριστή γραμμή.

R = Resident / Μόνιμο: είδος που απαντάται τακτικά όλο το έτος (και κατά συνέπεια αναπαράγεται κατά τη διάρκεια της κατάλληλης περιόδου) στην IBA.

B = Breeding / Αναπαραγόμενος επισκέπτης: είδος που επισκέπτεται τακτικά την IBA κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου και αναπαράγεται σε αυτήν.

non-B = Non-breeding (during breeding season) / Μη-αναπαραγόμενος επισκέπτης (κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου): είδος που επισκέπτεται τακτικά την IBA κατά την αναπαραγωγική περίοδο, αλλά δεν επιχειρεί να αναπαραχθεί σε αυτήν, συνήθως λόγω αναπαραγωγικής αποτυχίας (ή επειδή δεν επιχειρείται αναπαραγωγή) σε άλλες αναπαραγωγικές θέσεις ή συναθροίζεται κατά το τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου ή φωλιάζει εκτός IBA και τρέφεται σε αυτήν την IBA.

W = Non-breeding visitor / Μη-αναπαραγόμενος επισκέπτης: είδος που επισκέπτεται τακτικά την IBA εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου. Στις περιπτώσεις της Ευρώπης και Β. Αμερικής αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει την παλαιότερη κατηγορία 'Χειμερινός επισκέπτης – Wintering', δηλ. μεταναστευτικό είδος που επισκέπτεται την IBA για να 'ξεχειμωνιάσει'.

P = Passage - Περαιτικός επισκέπτης: είδος που επισκέπτεται τακτικά την IBA για μία σχετικά μικρή περίοδο (ή περιόδους) της χρονιάς κατά τη μετανάστευση ανάμεσα στις περιοχές αναπαραγωγής και ξεχειμωνιάσματος.

U = Unknown – Άγνωστο: Το καθεστώς παρουσίας του είδους στην IBA είναι ακόμη άγνωστο.

Ex = Extinct – Εκλιπόν: Το είδος έχει πλέον εκλείψει από την IBA (χρησιμοποιείται μόνο για είδη χαρακτηρισμού που έχουν πλέον εκλείψει από την IBA)

Αφθονία

Κατηγορία αφθονίας του είδους στην IBA (κατηγορίες WBDB). Δεδομένα παρουσιάζονται σε αυτό το πεδίο μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχει ακριβής μέτρηση πληθυσμού.

A = Abundant - Αφθονο: απαντάται σε μεγάλους αριθμούς σε ενδιάμεσα προτιμιά

C = Common – Κοινό: απαντάται μεμονωμένα ή σε μικρούς αριθμούς σε ενδιαιτήματα που προτιμά

F = Frequent - Συχνό: απαντάται συχνά, αλλά όχι πάντα, σε ενδιαιτήματα που προτιμά

U = Uncommon - Ασυνήθιστο: απαντάται σποραδικά σε ενδιαιτήματα που προτιμά

R = Rare - Σπάνιο: παρατηρείται σπάνια, αυτό συνήθως υποδηλώνει λιγότερες από περίπου 10 καταγραφές

P = Present– Παρόν: το είδος απαντάται στην περιοχή αλλά δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί η αφθονία του με τα διαθέσιμα δεδομένα

Ελάχιστος και Μέγιστος Πληθυσμός: Εκτίμηση ελάχιστου και μέγιστου πληθυσμού κάθε είδους στην IBA. Εάν το μέγεθος του πληθυσμού είναι ακριβώς γνωστό, οι τιμές για ελάχιστο και μέγιστο είναι ταυτόσημες. Εάν η ελάχιστη τιμή είναι αρκετά καλά γνωστή, ενώ η μέγιστη τιμή είναι αδύνατο να υπολογιστεί, το πεδίο 'Μέγιστος Πληθυσμός' συμπληρώνεται με '0'. Αν ούτε μία ευρεία εκτίμηση δεν είναι δυνατή, συμπληρώνεται το πεδίο 'Αφθονία'.

Μονάδα μέτρησης στην οποία εκτιμήθηκε ο πληθυσμός:

P: Breeding pairs / Αναπαραγόμενα ζευγάρια

P*: Incubating breeding pairs / Αναπαραγόμενα ζευγάρια που επωάζουν

I: Individuals / Άτομα

I*: Individuals (adults and juveniles) / Άτομα (ενήλικα και νεαρά) Ακρίβεια δεδομένων

Πιθανή ακρίβεια των δεδομένων (κατηγορίες WBDB):

A = Good - Καλή: βασισμένη σε αξιόπιστα και πλήρη ή αντιπροσωπευτικά ποσοτικά δεδομένα (καταγραφές, παρακολούθηση πληθυσμού)

B = Medium - Μέτρια: βασισμένη σε αξιόπιστα αλλά ατελή ή μερικώς αντιπροσωπευτικά ποσοτικά δεδομένα (καταγραφές, παρακολούθηση πληθυσμού)

C = Poor - Ελλιπής: βασισμένη σε ποιοτική πληροφορία, αλλά χωρίς (ή πιθανώς μη-αξιόπιστα / μη- αντιπροσωπευτικά) ποσοτικά δεδομένα (καταγραφές, παρακολούθηση πληθυσμού)

U = Unknown – Άγνωστη

Κριτήρια 2000: Αναγράφονται τα κριτήρια που πληροί το κάθε είδος χαρακτηρισμού στην IBA σύμφωνα με την αξιολόγηση του 2000 (Heath and Evans 2000). Τα είδη τα οποία δεν έχουν δεδομένα σε αυτή τη στήλη δεν αποτελούσαν τότε είδη χαρακτηρισμού. Σε μια μελλοντική αξιολόγηση η οποία θα χρησιμοποιεί τα νέα πληθυσμιακά όρια του BirdLife International ορισμένα από αυτά τα είδη ενδεχομένως να πληρούν κριτήριο.

Κατηγορία Α: Περιοχές με παγκόσμια σημασία

A3. Ομάδα ειδών που η εξάπλωση τους περιορίζεται σε ένα τύπο οικοτόπων (biome): Η περιοχή είναι γνωστό, ή θεωρείται ότι συντηρεί ένα σημαντικό τμήμα της ομάδας των ειδών, των οποίων οι κατανομές είναι κυρίως ή ολοκληρωτικά περιορισμένες σε ένα biome.

Κατηγορία Β: Περιοχές με Ευρωπαϊκή σημασία

B2. Είδη με δυσμενές καθεστώς διατήρησης στην Ευρώπη (SPEC 1, 2 και 3): Η περιοχή είναι μια από τις «n» σημαντικότερες στην χώρα για ένα είδος με δυσμενές καθεστώς διατήρησης στην Ευρώπη (SPEC 1, 2 και 3), για το οποίο η προσέγγιση με βάση τις περιοχές θεωρείται κατάλληλη

B3. Είδη με ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, αλλά συγκεντρωμένα στην Ευρώπη (SPEC 4): Η περιοχή είναι μια από τις «n» σημαντικότερες στην χώρα για ένα είδος με ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης στην Ευρώπη (SPEC 4), για το οποίο η προσέγγιση με βάση τις περιοχές θεωρείται κατάλληλη

Κατηγορία C: Περιοχές με σημασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

C6. Για είδη ή υποείδη του Παράρτηματος I της Κοινοτικής Οδηγίας για τα Πουλιά: C1. Η περιοχή τακτικά συντηρεί σημαντικούς αριθμούς από ένα παγκοσμίως απειλούμενο είδος, ή άλλο είδος χρήζον προστασίας σε παγκόσμιο επίπεδο

Πίνακας 3.1-2 Καθεστώς προστασίας των ειδών που αναφέρονται στο έντυπο περιγραφής της ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» και καθεστώς παρουσίας στον ευρύτερο Ελλαδικό χώρο

Είδος		Καθεστώς Παρουσίας	IUCN	Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο	Κατηγορία SPEC	Ευρωπαϊκό Καθεστώς Απειλής	Παραρτήματα Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης
Επιστημονική ονομασία	Κοινή ονομασία								
<i>Buteo rufinus</i>	Αετογερακίνα	plm		VU	3	LC	I	II	II
<i>Emberiza caesia</i>	Φρυγανοτσίχλονο	SV			_E	LC	I	II	
<i>Falco peregrinus</i>	Πετρίτης	r, wv			-	LC	I	II	II
<i>Aquila fasciata</i>	Σπιζαετός	r		VU	3	NT	I	II	II
<i>Puffinus yelkouan</i>	Μύχος (της Μεσογείου)	R	NT	NT	_E	LC	I	II	
<i>Calonectris diomedea</i>	Αρτέμης	SV			2	LC	I	II	
<i>Falco eleonorae</i>	Μαυροπετρίτης	SV			2	LC	I	II	II
<i>Larus audouinii</i>	Αιγαιόγλαρος	r	NT	VU	1	LC	I	II	I; II
<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	(Ευρωπαϊκός) Θαλασσοκόρακας	R		NT	_E	LC	I	II	

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΙΝΑΚΑ

Καθεστώς Παρουσίας

R: Μόνιμος κάτοικος (επιδημητικό)

SV: Καλοκαιρινός επισκέπτης – Αναπαράγεται

PM: Περαιτικός επισκέπτης

PLM: Μερικώς μεταναστευτικό είδος

NBV: Μη αναπαραγώμενος επισκέπτης

WV: Χειμερινός επισκέπτης

Acc: Τυχαίος ή σπάνιος επισκέπτης

Ext: Εκλιπών

FBr: Εισαχθέν

(**NB:** για όλα τα παραπάνω: Κεφαλαία υποδηλώνουν ότι το είδος είναι κοινό, ενώ μικρά ότι είναι σπάνιο)

IUCN: Κατηγορίες Απειλών σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων ειδών της IUCN/IUCN Red List

CR=Κρισίμως κινδυνεύον

EN=Κινδυνεύον

VU=Τρωτό

NT=Σχεδόν Απειλούμενο

LC=Μειωμένου Ενδιαφέροντος

DD=Ανεπαρκώς γνωστό

NE=Μη αξιολογηθέν

Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο των απειλούμενων Σπονδυλόζων της Ελλάδας (Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Α. Λεγάκης, Π. Μαραγκού, 2009).

EX=Εκλιπόντα

EW=Εκλιπόντα από το φυσικό τους περιβάλλον

CR=Κρισίμως κινδυνεύοντα

EN=Κινδυνεύοντα

VU=Τρωτά

NT=Σχεδόν απειλούμενα

LC=Μειωμένου ενδιαφέροντος

DD=Ανεπαρκώς γνωστά

NE=Μη εκτιμημένα.

Κατηγορία SPEC: Species of European Conservation Concern = Είδη Χρήζοντα Προστασίας στην Ευρώπη). Κατηγορία διατήρησης στην οποία κατατάσσονται τα είδη σύμφωνα με την έκδοση: «Birds in the European Union: a status assessment» του διεθνούς οργανισμού BirdLife International (BirdLife International, 2004).

1 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων θεωρούνται ως Παγκοσμίως Ενδιαφέροντος Διατήρησης, δηλαδή Παγκοσμίως Απειλούμενα, Σχεδόν Απειλούμενα, ή Ανεπαρκώς Γνωστά σύμφωνα με το Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων ειδών της IUCN

2 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε μη επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη

3 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε μη επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο αν και δεν είναι συγκεντρωμένο ιστην Ευρώπη

-E = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε αλλά είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη

- = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης και δεν είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη Όταν η κατηγορία SPEC ακολουθείται από το συμβολισμό (*) τότε αναφέρεται στους διαχειριζόμενους πληθυσμούς.

Καθεστώς Απειλής στην Ε.Ε. σύμφωνα με έκδοση του BirdLife International (2004).

CR= Κρισίμως κινδυνεύοντα

EN= Κινδυνεύοντα

VU= Τρωτά

NT= Σχεδόν απειλούμενα

D= Μειωμένου

R= Σπάνιο

H= Εξατλημένο

L= Τοπικό

DD= Ανεπαρκώς γνωστό

S= Σταθερό

NE= Μη εκτιμημένο (απαντάται στην περιοχή μόνο κατά τη μετανάστευση)

() = Καθεστώς προσωρινό.

Οδηγία 2009/147/ΕΚ: Περί διατήρησης των άγριων πτηνών:

I: Είδη που υπόκεινται σε ειδικά μέτρα διαχείρισης σχετικά με το βιότοπό τους

II/1: Είδη που επιτρέπεται το κυνήγι τους στη γεωγραφική περιοχή που εφαρμόζεται η Οδηγία

II/2: Είδη που επιτρέπεται το κυνήγι τους μόνο στο Κράτος Μέλος που υποδεικνύεται

III/1: Τα Κράτη Μέλη δεν θα απαγορεύουν την εκμετάλλευση αυτών των ειδών

III/2: Τα Κράτη Μέλη μπορούν να απαγορεύσουν την εκμετάλλευση αυτών των ειδών

Σύμβαση Βέρνης: Συμβολίζονται τα είδη που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, όπως αυτή κυρώθηκε με τον Ν. 1335/83.

Παράρτημα II: Είδη πανίδας υπό αυστηρή προστασία

Παράρτημα III: Είδη πανίδας υπό προστασία

Σύμβαση Βόννης: Συμβολίζονται τα είδη που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα I και II της Διεθνούς Σύμβασης για τη Διατήρηση των αποδημητικών ειδών της Άγριας πανίδας

Παράρτημα I: Κινδυνεύοντα αποδημητικά είδη (άρθρο 3, παρ. 1)

Παράρτημα II: Αποδημητικά είδη των οποίων η κατάσταση διατήρησης είναι δυσμενής και για τα οποία χρειάζεται η σύναψη Διεθνών Συμφωνιών για τη διατήρηση και διαχείρισή τους, καθώς και εκείνα των οποίων η κατάσταση διατήρησης θα επωφελείτο σημαντικά από τη διεθνή συνεργασία η οποία θα προέκυπτε από μια Διεθνή Σύμφωνία

b: Μόνο πληθυσμοί της Κεντρικής Ευρώπης

c: Μόνο πληθυσμοί της ΒΔ Αφρικής

d: Μόνο πληθυσμοί της Ασίας

e: *Porzana parva* μόνο

f: Μόνο πληθυσμοί της Αφρικής και της ΝΔ Ασίας

3.1.2.2 Καταγραφή των κύριων χαρακτηριστικών όλων των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος I της Οδηγίας 2009/147/ΕΟΚ

Στο κεφάλαιο αυτό αποδίδονται τα χαρακτηριστικά των ειδών της ΣΠΠ που μελετάται (Πίνακας 3.1-1) και που ανήκουν στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (Πίνακας 3.1-2). Και τα 5 είδη της περιοχής ανήκουν στο Παράρτημα της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

Για τα είδη αυτά γίνεται εκτενής περιγραφή ως προς τα χαρακτηριστικά, τις οικολογικές απαιτήσεις αλλά και για τις απειλές και πιέσεις.

Χαρακτηριστικά είδη της περιοχής μελέτης

***Hieraaetus fasciatus* ή *Aquila fasciata* (Σπιζαιτός) – VU**

Οικολογικές απαιτήσεις-Κατανομή: Ο Σπιζαετός είναι επιδημητικό είδος στην Ελλάδα. Με πολύ πιο ευρεία κατανομή στο παρελθόν, το είδος σήμερα είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη, έχει πιο αραιή κατανομή στη νότια και κεντρική Ελλάδα,

ενώ είναι πολύ σπάνιο ή απουσιάζει από τη βόρεια Ελλάδα. Η κατανομή του στην Ελλάδα συμπίπτει, σε γενικές γραμμές, με την κατανομή κυρίως της νησιωτικής πέρδικας και του αγριοκούνελου (*Oryctolagus cuniculus*), που αποτελούν τη βασική του λεία στα νησιά (Handrinos & Akriotis 1997). Μερικά ζευγάρια στην ηπειρωτική Ελλάδα είναι σχετικά απομονωμένα, αλλά οι πληθυσμοί

σε ορισμένες περιοχές (κυρίως στα νησιά του Αιγαίου) έχουν ιδιαίτερα μεγάλη πυκνότητα. Ο συνολικός του πληθυσμός εκτιμάται σε 100-140 ζευγ. και θεωρείται μάλλον σταθερός (BirdLife International 2004), αν και υπάρχουν πληροφορίες για μείωση σε τοπικό επίπεδο (Ζόγκαρης προσ. επικ). Ποσοστό του πληθυσμού του είδους που βρίσκεται στην Ελλάδα: 10% του ευρωπαϊκού.

Τυπικά μεσογειακό είδος αετού. Προτιμά ανοιχτές εκτάσεις χαμηλού συνήθως υψομέτρου, κυρίως με χαμηλή, αραιά βλάστηση (μακκία, φρύγανα κ.ά.), καθώς και βράχια (όπου φωλιάζει), βραχώδεις ακτές και βραχονησίδες. Τρέφεται κυρίως με μεσαίου μεγέθους θηλαστικά και πουλιά και πιο σπάνια με ερπετά (Arroyo & Ferreiro 1999, Ferguson-Lees&Christie 2001, Alivizatos&Bourdakis 2002).

Απειλές: Απειλείται κυρίως από την καταδίωξή του από τον άνθρωπο και τη μείωση της λείας του, τοπικά επίσης και από ενόχληση κοντά στη φωλιά, διανοίξεις δρόμων, πνιγμό σε στέρνες, καθώς και συγκρούσεις με ηλεκτροφόρα καλώδια και ανεμογεννήτριες σε αιολικά πάρκα (Bourdakis & Xirouchakis 2008).

Πετρίτης (*Falco peregrinus*)

Οικολογικές Απαιτήσεις-Κατανομή. Αναπαράγεται σε απόκρημνα βράχια σε ακτές και σε βουνά. Επίσης σε νησίδες. Τρέφεται με πουλιά που τα πιάνει στον αέρα ύστερα από ταχύτατη οριζόντια καταδίωξη ή εντυπωσιακή κάθετη εφόρμηση από ψηλά με κλειστές φτερούγες. Επισκέπτεται πόλεις, λιμάνια αναζητώντας περιστέρια (μερικοί φωλιάζουν σε ψηλά κτίρια). Στην Ελλάδα μπορεί κανείς να δει περαστικά άτομα από βόρειους μεταναστευτικούς πληθυσμούς (κυρίως ΒΑ).

***Rufinus yelkouan* (Μύχος της Μεσογείου)**

Οικολογικές απαιτήσεις-Κατανομή: Το είδος συναντάται σε όλες τις ελληνικές θάλασσες και οι σημαντικές συγκεντρώσεις των Μύχων έχουν καταγραφεί στο βόρειο Αιγαίο, τις βόρειες

Σποράδες και τις Κυκλάδες. Ωστόσο, πολύ λίγα είναι γνωστά για τις μετακινήσεις τους και τη διασπορά των νεαρών. Το είδος φωλιάζει σε βαθιές κοιλάδες ή σχισμές βράχων ενώ συχνά χρησιμοποιεί λαγούμια τα οποία βελτιώνει σκάβοντας. Ο Μύχος δείχνει να φωλιάζει σε υγρές θέσεις και κοντά στην ακρογραμμή των νησίδων. Τρέφεται τόσο την ημέρα όσο και τη νύχτα στην ανοιχτή θάλασσα ή στα παράκτια νερά των νησίδων όπου φωλιάζουν. Βασικά είδη διατροφής είναι τα

αφρόψαρα, τα κεφαλόποδα και τα καρκινοειδή τα οποία συλλαμβάνουν κοντά στην επιφάνεια του νερού ή βουτώντας. Βασικός θηρευτής του είδους είναι οι αρουραίοι οι οποίοι τρέφονται με τα αυγά αλλά και τους νεοσσούς, τουλάχιστον κατά τις πρώτες εβδομάδες της ζωής τους αλλά και από θήρευση (π.χ. γάτες).

Απειλές: Η τουριστική ανάπτυξη σε ορισμένες νησίδες ενδέχεται να αλλοιώσει το βιότοπο φωλιάσματος του είδους ή να επιφέρει μειωμένη αναπαραγωγική επιτυχία λόγω όχλησης. Η επίδραση της έμμεσης θανάτωσης αποτελεί απειλή για το είδος, η οποία όμως χρήζει διερεύνησης ώστε να εκτιμηθούν οι ακριβείς επιπτώσεις στους πληθυσμούς τους. Επίσης η θαλάσσια ρύπανση παραμένει όπως και όλα τα θαλασσοπούλια μία εν δυνάμει αιτία μείωσης των πληθυσμών τους και της παραγωγικότητάς τους ενώ η υπεραλίευση βασικών ειδών διατροφής μπορεί να επιφέρει μείωση της αναπαραγωγικής επιτυχίας. Τέλος, η εισαγωγή θηρευτών ή η αύξηση των ήδη υπάρχοντων φυσικών θηρευτών ή ανταγωνιστών είναι επίσης κάποιες από τις βασικές απειλές που αντιμετωπίζει το είδος.

***Buteo rufinus* – Αετογερακίνα: VU (GR)**

Οικολογικές απαιτήσεις - Κατανομή: Είναι είδος επιδημικό και εν μέρει μεταναστευτικό. Η κατανομή του θεωρείται ευρεία στην Ελλάδα, αλλά απαντάται τοπικά κυρίως στο ανατολικό τμήμα της Ελλάδας (Θράκη, Αν. Μακεδονία, Θεσσαλία κ.ά.), ενώ είναι σπανιότερο στη δυτική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο. Φωλιάζει επίσης σε πολλά νησιά του Αιγαίου, ακόμη και σε

μικρά, αλλά δεν έχει ακόμη αποδειχθεί το (πιθανό) φώλιασμά του στην Κρήτη. Ένα τμήμα του πληθυσμού, ιδιαίτερα τα άτομα που φωλιάζουν στη βόρεια Ελλάδα, μεταναστεύει από τη χώρα μας. Απαντά και με τις ονομασίες Καστανοβαρβακίνα και Αετοβαρβακίνα. Ο συνολικός πληθυσμός στην Ελλάδα εκτιμάται σε 200-300 ζευγάρια και φαίνεται πως είναι σταθερός (Χανδρινός 1992, Handrinos & Akriotis 1997, BirdLife International 2004, ΕΟΕ αδημ. δεδομένα). Υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα ζει το 2% του ευρωπαϊκού πληθυσμού. Το ενδιαίτημα που προτιμάει

είναι περιοχές με γήλοφους, διάσπαρτους βράχους, φρύγανα, αραιή μακκία βλάστηση, λιβάδια, εκτατικές καλλιέργειες αλλά και τοπικά συναντάται και σε περιοχές με αραιά πευκοδάση. Φωλιάζει κυρίως σε βράχια, πιο σπάνια σε δένδρα. Το ενδιαίτημα αναπαραγωγής που προτιμάει είναι βράχια σε δασικά ξέφωτα ή στα όρια δασικών συστάδων αλλά κυρίως σε ανοικτές εκτάσεις με βραχώδεις σχηματισμούς. Είναι αρπακτικό που κυνηγάει σε ανοικτές εκτάσεις με χέρσα εδάφη και χαμηλή βλάστηση. Ο βιότοπος τροφοληψίας περιλαμβάνει στεπώδης, ημερημικές περιοχές με φρυγανική βλάστηση. Η διαίτα της αποτελείται από μικρά ή μεσαίου μεγέθους θηλαστικά, ερπετά, πουλιά καθώς και μεγάλα αρθρόποδα (Αλιβιζάτος 1996). Στην Β. Ελλάδα, βασική τροφή της αετογερακίνας αποτελεί ο σπερμόφιλος και, μάλιστα, η εξάπλωσή της συμπίπτει με εκείνη του συγκεκριμένου σκιουροειδούς.

Απειλές: Απειλείται κυρίως από το παράνομο κυνήγι, τις συγκρούσεις με ηλεκτροφόρα καλώδια την ενόχληση κοντά στη φωλιά του κατά την περίοδο της αναπαραγωγής. Η τουριστική ανάπτυξη των νησιών και η όχληση αποτελούν τις σοβαρότερες απειλές για τις θέσεις αναπαραγωγής της Αετογερακίνας. Η καταστροφή των δασικών ξεφώτων, η εντατικοποίηση της γεωργίας και η μεταβολή των χρήσεων γης των χέρσων ανοικτών εκτάσεων που αποδίδονται στην γεωργία ή την οικιστική ανάπτυξη είναι βασικές αιτίες υποβάθμισης του βιοτόπου τροφοληψίας της Αετογερακίνας. Επίσης η μετατροπή χορτολιβαδικών εκτάσεων σε αροτραίες καλλιέργειες ή των στεπώδων λιβαδιών σε αρδευόμενες μονοκαλλιέργειες έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις περιοχές κυνηγιού του είδους. Επιπλέον η χρήση δηλητηρίων (ποντικοφάρμακα κ.τ.λ.) επιδρά στην μείωση της λείας του.

Larus audouinii – Αιγαιόγλαρος: VU (GR)

Ο Αιγαιόγλαρος εξαπλώνεται, κυρίως σε νησίδες του ανατολικού Αιγαίου με σημαντικότερες αποικίες στα βόρεια Δωδεκάνησα. Επίσης απαντάται στις βόρειες Σποράδες, τις ανατολικές Κυκλάδες και δορυφορικές νησίδες βορείως της Κρήτης. Αναπαραγωγή του είδους έχει επίσης καταγραφεί και στις ανατολικές ακτές των Κυθίων (Handrinos & Akriotis 1997).

Ο Αιγαιόγλαρος φωλιάζει, στο έδαφος σε μικρές απομονωμένες νησίδες με αραιούς θάμνους και χαμηλή βλάστηση (Cramp & Simmons 1980, Tucker & Heath 1994, Goutner et al. 2000). Τρέφεται, κυρίως με πελαγικά είδη τα οποία συλλαμβάνει, κυρίως την νύχτα. Ωστόσο σε αρκετές περιοχές της κατανομής του έχει προσαρμοστεί στις αλιευτικές δραστηριότητες του ανθρώπου και ακολουθεί τις τράτες τρεφόμενος από τα υπολείμματα των καλάδων (Oro 1995, Pedrocchi et al. 2002, Manosa et al. 2004). Η πρακτική αυτή να αποτελεί βασική μέθοδο διατροφής που παρατηρείται όλο και περισσότερο στο Αιγαίο.

Απειλές: Βασικός ανταγωνιστής του είδους τόσο στις περιοχές φωλιάσματος όσο και τροφοληψίας είναι ο Ασημόγλαρος (*Larus michahellis*). Η αριθμητική υπεροχή του τελευταίου λόγω της δραματικής αύξησης του πληθυσμού του και το μέγεθος τον καθιστούν κυρίαρχο επί του Αιγαιόγλαρου. Ο Αιγαιόγλαρος εκτοπίζεται πολύ γρήγορα από τις νησίδες με μικτές αποικίες αλλά και από τα πεδία διατροφής. Ο Ασημόγλαρος αποτελεί βασικό θηρευτή αυγών και νεοσσών του Αιγαιόγλαρου με σημαντική πτώση της αναπαραγωγικής του επιτυχίας του τελευταίου όπου παρατηρούνται και τα δύο είδη. Η παρουσία ασημόγλαρων στις αποικίες του είδους είναι η κύρια αιτία μείωσης της αναπαραγωγικής του επιτυχίας. Επίσης η θήρευση από αρουραίους είναι καθοριστικός παράγοντας για ορισμένες αποικίες. Παράλληλα η ύπαρξη αιγοπροβάτων ή αγριοκούνελων σε αρκετές νησίδες του Αιγαίου και η εκτεταμένη βόσκηση υποβαθμίζουν τον βιότοπο φωλιάσματος (Tucker & Heath 1994, Prieto et al. 2003).

Επίσης, η εγκατάλειψη συγκεκριμένων αλιευτικών μεθόδων έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην τροφοληψία του είδους (Arcos & Oro 1996, Oro et al. 1997, Arcos et al. 2001), ενώ έμεσες επιπτώσεις έχει η τεχνητή αφθονία τροφής όπως οι ανοιχτές χωματερές η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των Ασημόγλαρων και κατ' επέκταση της θηρευτικής πίεσης στον Αιγαιόγλαρο. Τέλος, δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς πόσο επηρεάζει το είδος η θαλάσσια ρύπανση (Camarga et al. 2006).

3.2 Καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος στην Περιοχή Έρευνας Πεδίου (Π.Ε.Π.)

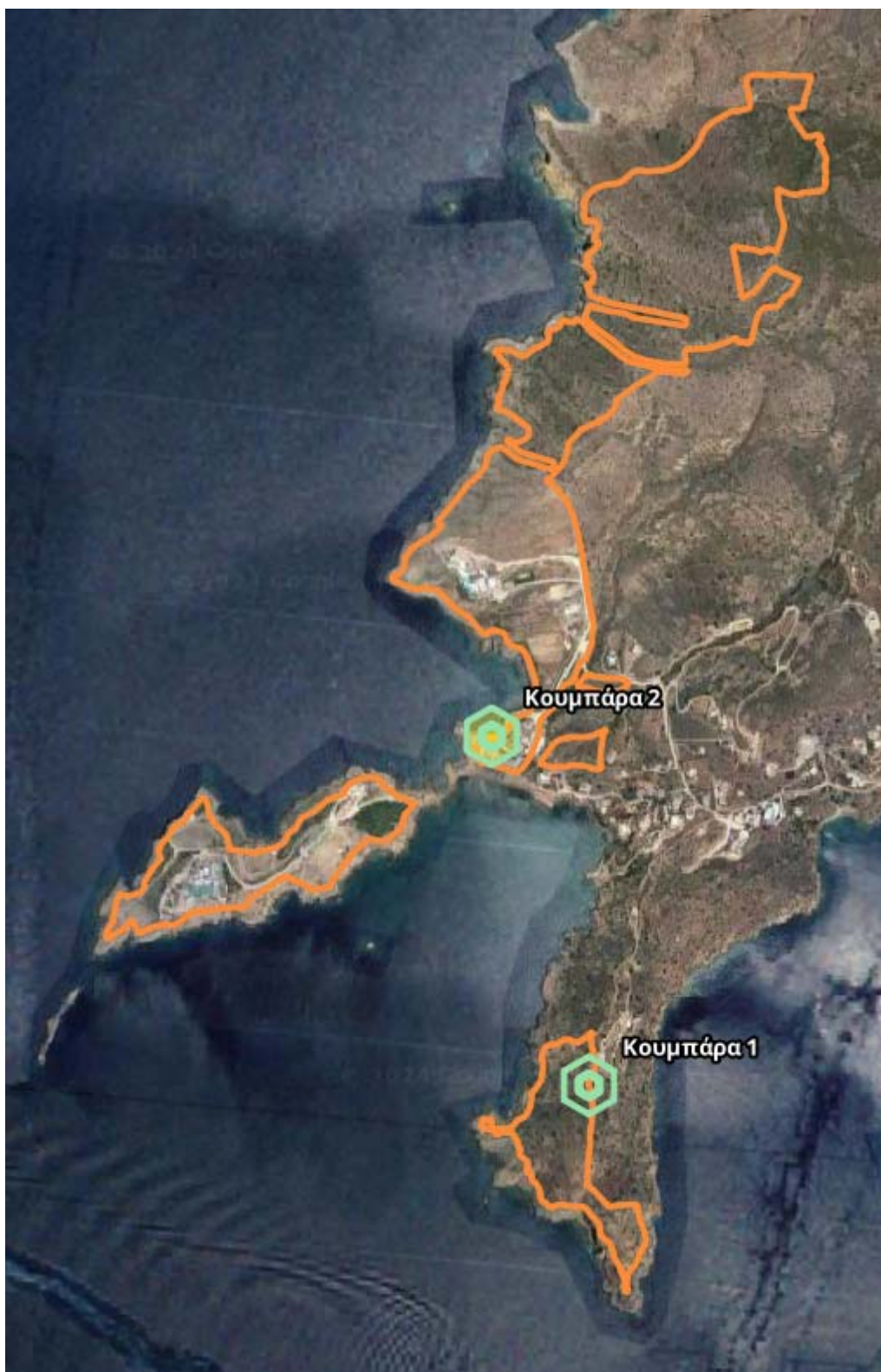
3.2.1 Συλλογή δεδομένων κατά τις εργασίες πεδίου

1. Φθινόπωρο 2022

Σημείο “Κουμπάρα 1”:

Η γενική εικόνα της περιοχής, κατά το πόρισμα των καταγραφών πεδίου από τους ειδικούς ορνιθολόγους, δείχνει ότι ο βιότοπος της περιοχής χαρακτηρίζεται θαμνώδη και χαμηλή βλάστηση, ιδανική για τα κρυπτικά είδη (μικρόπουλα). γνικώς το τοπίο έχει βράχους και πέτρες, είναι ανοικτή περιοχή και ευάλωτη στον αέρα. Η κινητικότητα της ορνιθοπανίδας είναι ελάχιστη. Υπήρχε δόμηση με την εγκατάσταση εξοχικής κατοικίας και ελαιώνα.

Σημείο “Κουμπάρα1”:

Ο βιότοπος της περιοχής χαρακτηρίζεται από θαμνώδη και χαμηλή βλάστηση, ιδανική για τα κρυπτικά είδη (μικρόπουλα). Γενικά τοπίο με βράχους και πέτρες. Ανοικτή περιοχή και

ευάλωτη στον αέρα Η κινητικότητα της ορνιθοπανίδας είναι ελάχιστη. Υπήρχε δόμηση με οικοδομικές εργασίες και ελαιώνα.

Τα είδη που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των σημειακών καταμετρήσεων στη περιοχή είναι:

**Πίνακας 3.2-1 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 1»,
φθινόπωρο 2022**

Είδος	Ελληνική Ονομασία	Αριθμός καταγραφών
<i>Falco eleonora</i>	Μαυροπετρίτης	2
<i>Sylvia melanocephala</i>	Μαυροτσιροβάκος	8
<i>Phoenicurus ochrurus</i>	Καρβουνιάρης	10
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Θαμνοφυλλοσκόπος	4
<i>Galerida cristata</i>	Κατσουλιέρης	5
<i>Muscicapa striata</i>	Σταχτομυγοχάφτης	3 (ακούστηκαν)
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Τρυποφράχτης	4
<i>Corvus cornix</i>	Κουρούνα	8
<i>Larus michahellis</i>	Ασημόγλαρος	20

Σημείο “Κουμπάρα 2”:

Ελάχιστη βλάστηση, δίπλα σε παραλία. Περιοχή με όχληση από συνεργεία δόμησης και τουριστικές εγκαταστάσεις.

Τα είδη που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των σημειακών καταμετρήσεων στη περιοχή είναι:

**Πίνακας 3.2-2 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2»,
φθινόπωρο 2022**

Είδος	Ελληνική Ονομασία	Αριθμός καταγραφών
<i>Larus michahellis</i>	Ασημόγλαρος	16

2. Εαρινή περίοδος 2024

Στην περιοχή διαπιστώθηκε τουριστική δραστηριότητα. Δεν υπάρχει καταγεγραμμένος υγρότοπος.

Παρατηρήθηκαν από τα 2 παραπάνω σημεία τα εξής είδη:

**Πίνακας 3.2-3 Καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στα εποπτικά σημεία «Κουμπάρα 1»
και «Κουμπάρα 2», άνοιξη 2024**

Είδος	Ελληνική Ονομασία	Αριθμός καταγραφών
<i>Muscicapa striata</i>	Σταχτομυγοχάφτης	5
<i>Corvus corax</i>	(Κοινός) Κόρακας	4
<i>Larus Michahelis</i>	Καστανοκέφαλος Γλάρος	3
<i>Galerida cristata</i>	Κατσουλιέρης	2

Συνολικά από όλες τις παρατηρήσεις πεδίου βρέθηκαν τα εξής είδη:

**Πίνακας 3.2-4 Συνολικές καταγραφές ειδών ορνιθοπανίδας στα εποπτικά σημεία
«Κουμπάρα 1» και «Κουμπάρα 2**

Είδος	Ελληνική Ονομασία	Αριθμός καταγραφών
<i>Corvus corax</i>	(Κοινός) Κόρακας	4
<i>Corvus cornix</i>	(Σταχτιά) Κουρούνα	8
<i>Falco eleonora</i>	Μαυροπετρίτης	2
<i>Galerida cristata</i>	Κατσουλιέρης	5
<i>Larus michahellis</i>	Καστανοκέφαλος Γλάρος	36
<i>Muscicapa striata</i>	Σταχτομυγοχάφτης	8
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Καρβουνιάρης	10
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Θαμνοφυλλοσκόπος	4
<i>Sylvia melanocephala</i>	Μαυροτσιροβάκος	8
<i>Troglodytes troglodytes</i>	(Ευρωπαϊκός) Τρυποφράχτης	4

**Πίνακας 3.2-5 Καθεστώς προστασίας των ειδών που παρατηρήθηκαν στην ΣΠΠ
GR157«Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» και καθεστώς παρουσίας στον
ευρύτερο Ελλαδικό χώρο**

Είδος		Καθεστώς Παρουσίας	IUCN	Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο	Κατηγορία SPEC	Ευρωπαϊκό Καθεστώς Απειλής	Παραρτήματα Οδηγίας 2009/147/ΕΚ	Σύμβαση Βέρνης	Σύμβαση Βόννης
Επιστημονική ονομασία	Κοινή ονομασία								
<i>Corvus corax</i>	(Κοινός) Κόρακας	R			-	LC		III	
<i>Corvus corone cornix</i>	(Σταχτιά) Κουρούνα	R			-	LC	II/2		
<i>Falco eleonora</i>	Μαυροπετρίτης	SV			2	LC	I	II	II
<i>Galerida cristata</i>	Κατσουλιέρης	R			3	LC		III	
<i>Larus ridibundus</i>	Καστανοκέφαλος Γλάρος	WV, r			_E	LC	II/2	III	

<i>Muscicapa striata</i>	Σταχτομογοχάφτης	PM, SV			3	LC		II	II
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Καρβουνιάρης	WV, R			-	LC		II	II
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Θαμνοφυλλοσκόπος	PM, sv?			-	LC		II	II
<i>Sylvia melanocephala</i>	Μαυροτσιροβάκος	R			_E	LC		II	II
<i>Troglodytes troglodytes all others</i>	(Ευρωπαϊκός) Τρυποφράχτης	R			-	LC		II	

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΙΝΑΚΑ

Καθεστώς Παρουσίας

R: Μόνιμος κάτοικος (επιδημητικό)

SV: Καλοκαιρινός επισκέπτης – Αναπαράγεται

PM: Περαιστικός επισκέπτης

PLM: Μερικώς μεταναστευτικό είδος

NBV: Μη αναπαραγώμενος επισκέπτης

WV: Χειμερινός επισκέπτης

Acc: Τυχαίος ή σπάνιος επισκέπτης

Ext: Εκλιπών

FBr: Εισαχθέν

(**NB:** για όλα τα παραπάνω: Κεφαλαία υποδηλώνουν ότι το είδος είναι κοινό, ενώ μικρά ότι είναι σπάνιο)

IUCN: Κατηγορίες Απειλών σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων ειδών της IUCN/IUCN Red List

CR=Κρισίμως κινδυνεύον

EN=Κινδυνεύον

VU=Τρωτό

NT=Σχεδόν Απειλούμενο

LC=Μειωμένου Ενδιαφέροντος

DD=Ανεπαρκώς γνωστό

NE=Μη αξιολογηθέν

Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο των απειλούμενων Σπονδυλζων της Ελλάδας (Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Α. Λεγάκης, Π. Μαραγκού, 2009).

EX=Εκλιπόντα

EW=Εκλιπόντα από το φυσικό τους περιβάλλον

CR=Κρισίμως κινδυνεύοντα

EN=Κινδυνεύοντα

VU=Τρωτά

NT=Σχεδόν απειλούμενα

LC=Μειωμένου ενδιαφέροντος

DD=Ανεπαρκώς γνωστά

NE=Μη εκτιμημένα.

Κατηγορία SPEC: Species of European Conservation Concern = Είδη Χρήζοντα Προστασίας στην Ευρώπη). Κατηγορία διατήρησης στην οποία κατατάσσονται τα είδη σύμφωνα με την έκδοση: «Birds in the European Union: a status assessment» του διεθνούς οργανισμού BirdLife International (BirdLife International, 2004).

1 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων θεωρούνται ως Παγκοσμίου Ενδιαφέροντος Διατήρησης, δηλαδή Παγκοσμίως Απειλούμενα, Σχεδόν Απειλούμενα, ή Ανεπαρκώς Γνωστά σύμφωνα με το Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων ειδών της IUCN

2 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε μη επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη

3 = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε μη επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο αν και δεν είναι συγκεντρωμένο στην Ευρώπη

-E = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε επιθυμητή κατάσταση διατήρησης σε αλλά είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη

- = Είδη οι πληθυσμοί των οποίων βρίσκονται σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης και δεν είναι συγκεντρωμένοι στην Ευρώπη

Όταν η κατηγορία SPEC ακολουθείται από το συμβολισμό (^w) τότε αναφέρεται στους διαχειμάζοντες πληθυσμούς.

Καθεστώς Απειλής στην Ε.Ε. σύμφωνα με έκδοση του BirdLife International (2004).

CR= Κρισίμως κινδυνεύοντα

EN= Κινδυνεύοντα

VU= Τρωτά

NT= Σχεδόν απειλούμενα

D= Μειωμένου

R= Σπάνιο

H= Εξαντλημένο

L= Τοπικό

DD= Ανεπαρκώς γνωστό

S= Σταθερό

NE= Μη εκτιμημένο (απαντάται στην περιοχή μόνο κατά τη μετανάστευση)

() = Καθεστώς προσωρινό.

Οδηγία 2009/147/ΕΚ: Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών:

- I: Είδη που υπόκεινται σε ειδικά μέτρα διαχείρισης σχετικά με το βιότοπό τους
- II/1: Είδη που επιτρέπεται το κυνήγι τους στη γεωγραφική περιοχή που εφαρμόζεται η Οδηγία
- II/2: Είδη που επιτρέπεται το κυνήγι τους μόνο στο Κράτος Μέλος που υποδεικνύεται
- III/1: Τα Κράτη Μέλη δεν θα απαγορεύσουν την εκμετάλλευση αυτών των ειδών
- III/2: Τα Κράτη Μέλη μπορούν να απαγορεύσουν την εκμετάλλευση αυτών των ειδών
- Σύμβαση Βέρνης:** Συμβολίζονται τα είδη που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, όπως αυτή κυρώθηκε με τον Ν. 1335/83.
- Παράρτημα II:** Είδη πανίδας υπό αυστηρή προστασία
- Παράρτημα III:** Είδη πανίδας υπό προστασία
- Σύμβαση Βόννης:** Συμβολίζονται τα είδη που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα I και II της Διεθνούς Σύμβασης για τη Διατήρηση των αποδημητικών ειδών της Άγριας πανίδας
- Παράρτημα I:** Κινδυνεύοντα αποδημητικά είδη (άρθρο 3, παρ. 1)
- Παράρτημα II:** Αποδημητικά είδη των οποίων η κατάσταση διατήρησης είναι δυσμενής και για τα οποία χρειάζεται η σύναψη Διεθνών Συμφωνιών για τη διατήρηση και διαχείρισή τους, καθώς και εκείνα των οποίων η κατάσταση διατήρησης θα επωφελείτο σημαντικά από τη διεθνή συνεργασία η οποία θα προέκυπτε από μια Διεθνή Σύμφωνία
- b:** Μόνο πληθυσμοί της Κεντρικής Ευρώπης
- c:** Μόνο πληθυσμοί της ΒΔ Αφρικής
- d:** Μόνο πληθυσμοί της Ασίας
- e:** *Porzana parva* μόνο
- f:** Μόνο πληθυσμοί της Αφρικής και της ΝΔ Ασίας

Εικόνα 3.2-1 Φρυγανική βλάστηση κοντά στο εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 1», Οκτώβριος
2022

Εικόνα 3.2-2 Άποψη του τοπίου από το εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2», Οκτώβριος 2022

Εικόνα 3.2-3 Άποψη του τοπίου και της θαμνώδους βλάστησης από το εποπτικό σημείο «Κουμπάρα 2», Απρίλιος 2024

Εικόνα 3.2-4 Θαμνώδης βλάστηση στα όρια του γηπέδου του ΕΣΧΑΣΕ, Απρίλιος 2024

4 ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

4.1 Είδη Ορνιθοπανίδας, πανίδας και ενδιαιτήματα

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται οι πιθανές σημαντικές επιπτώσεις που το Σχέδιο ενδέχεται να προκαλέσει στη δομή και λειτουργίες της περιοχής μελέτης και την ακεραιότητα της περιοχής, ειδικά ως προς τα είδη ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Ως πιο σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας για τη ΣΠΠ «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου» αξιολογούνται αρχικά τα χαρακτηριστικά είδη της περιοχής που ανήκουν στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και στη συνέχεια τα είδη που αναγνωρίστηκαν στην έρευνα πεδίου και που ανήκουν επίσης στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

Τα είδη αυτά είναι ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*), ο Μύχος της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*), το Φρυγανοτσιχλονο (*Emberiza caesia*), ο Αρτέμης (*Calonectris diomedea s. str.*), ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonorae*), ο Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*) και ο Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*). Από αυτά τα είδη η Αετογερακίνα και ο Σπιζαετός ανήκουν στην κατηγορία Τρωτα (VU) σύμφωνα με το Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο, ωστόσο όπως αναφέρθηκε, δεν παρατηρήθηκαν στην περιοχή μελέτης. Από τα παραπάνω είδη μόνο το είδος Μαυροπετρίτης εντοπίστηκε κατά τις εργασίες πεδίου τη φθινοπωρινή περίοδο του 2022 με 2 άτομα στη θέση Κουμπάρα 2 σε μεγάλο σχετικά ύψος.

Απώλεια Οικοτόπων-Ενδιαιτημάτων

Το ενδιαίτημα που εντοπίζεται στην περιοχή του ακινήτου ΕΣΧΑΣΕ σύμφωνα με την κάλυψη γης κατά Corine είναι τα:

Κωδικός 323: Σκληροφυλλική βλάστηση

Από την εφαρμογή του υπό μελέτη Σχεδίου δεν θα υπάρξει σημαντική απώλεια του ενδιαίτηματος σκληροφυλλικής βλάστησης, ειδικά αφού η κάλυψη από τα νέα έργα θα είναι πολύ χαμηλή (με συντελεστή δόμησης 0,05 και κάλυψη ως 10% μαζί με δρόμους, υφιστάμενες εγκαταστάσεις κ.ά. - Ζώνη Α) και θα υπάρχουν ζώνες προστασίας της φυσικής βλάστησης και τοπίου (Ζώνη Β) στις οποίες δε θα επιτρέπεται η δόμηση και αποτελούν το 52% του γηπέδου. Συνεπώς, η αδιατάρακτη έκταση του γηπέδου, είναι συντριπτικά μεγάλη. Ακόμη, η ζώνη προστασίας Β βρίσκεται σε επαφή με όλες τις γειτονικές χερσαίες εκτάσεις βόρεια και ανατολικά, οπότε εξασφαλίζεται η συνοχή και με τους λοιπούς οικοτόπους του νησιού.

Το ενδιαίτημα της Ζώνης Α που θα επηρεαστεί βρίσκεται διάσπαρτο στην ευρύτερη περιοχή και αποτελεί την κύρια κάλυψη γης του νησιού. Έτσι, δε θα υπάρξει σημαντική απώλεια για

τα είδη που δραστηριοποιούνται εκεί, τα οποία μάλιστα χρησιμοποιούν παραπάνω από ένα είδος βιοτόπου. Επίσης, στην περιοχή του Ακινήτου δεν εντοπίζονται χώροι που θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν φωλιές των ειδών που εξετάζονται. Επιπλέον, σημειώνεται ότι 10% των χορτολιβαδικών και δασικών εκτάσεων εντός της Ζώνης Α θα αξιοποιηθούν για το έργο και αυτό είναι σύμφωνο με τη δασική νομοθεσία, ενώ δεν αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα της περιοχής καθώς αποτελεί πολύ μικρό ποσοστό της έκτασής τους στο γήπεδο. Παράλληλα, οι νέες φυτεύσεις που θα πραγματοποιήσει ο φορέας του έργου θα αναβαθμίσουν άλλα σημεία του γηπέδου προσφέροντας καταφύγιο σε διάφορα είδη πανίδας της περιοχής.

Κωδικός 142: Εγκαταστάσεις αθλητισμού & αναψυχής. Η περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται από ανθρωπογενή κάλυψη γης και δεν αναμένεται να υπάρξει σημαντική διαφοροποίηση των χρήσεων και μεταβολή/ απώλεια ενδιαιτημάτων.

Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη το ιδιαίτερα μικρό ποσοστό κατάληψης του ακινήτου σε σχέση με την συνολική έκταση των ανθρωπογενών και των φυσικών Τ.Ο. στην ευρύτερη περιοχή αλλά και το γεγονός ότι θα δοθεί ιδιαίτερη σημασία κατά το σχεδιασμό των υποδομών του ακινήτου σε επόμενο στάδιο, δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις στα είδη ορνιθοπανίδας από απώλεια οικοτόπων και ενδιαιτήματος από την εφαρμογή του ΕΣΧΑΣΕ.

Κατακερματισμός Ενδιαιτημάτων

Οι μικρής έκτασης εργασίες που θα αναπτυχθούν κατά την εφαρμογή του Σχεδίου και η γεωχωρική τους θέση δεν κατακερματίζουν το ενδιαίτημα σκληροφυλλικής βλάστησης. Όπως φαίνεται από τους σχετικούς χάρτες της μελέτης ΕΣΧΑΣΕ δεν θα επηρεαστεί η συνοχή των δασικών οικοσυστημάτων. Λόγω της γεωμορφολογίας της ευρύτερης περιοχής, δεν αναμένεται να επηρεαστεί σε σημαντικό βαθμό και η αναζήτηση τροφής και η διαχείμαση των ειδών.

Όχληση (Θόρυβος, ανθρώπινη παρουσία, φως, ηλεκτρομαγνητικά πεδία)

Συνολικά, κατά την κατασκευή των έργων του ΕΣΧΑΣΕ, μετά και τον οριστικό σχεδιασμό τους σε επόμενο στάδιο της ΣΜΠΕ, ο θόρυβος των μηχανημάτων και εργασιών κατά τη διάρκεια της ημέρας και το φως στα εργοτάξια κατά τη διάρκεια της νύχτας θα είναι πιθανές πηγές όχλησης.

Σε γενικές γραμμές η όχληση στα είδη ορνιθοπανίδας εξαρτάται από το μέγεθος και έκταση της όχλησης και φυσικά από την εποχή. Για όλα τα είδη πτηνών, η επίπτωση είναι μεγαλύτερη κατά την περίοδο της αναπαραγωγής τους. Μια πρόσθετη παράμετρος για την εκτίμηση της όχλησης είναι η απόσταση από την πηγή της, η οποία και πάλι είναι διαφορετική για κάθε

είδος. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία οι αποστάσεις αυτές διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τα υπάρχοντα είδη στην περιοχή εκδήλωσής τους. Οι οχλήσεις αυτές συνήθως είναι της τάξης μερικών δεκάδων ή λίγων εκατοντάδων μέτρων. Σημαντικές οχλήσεις κατά την περίοδο αναπαραγωγής μπορεί να προκαλέσουν εγκατάλειψη των φωλιών και αποτυχία αναπαραγωγής για το συγκεκριμένο έτος ή ακόμα και τη μόνιμη μετατόπιση από την περιοχή σε περίπτωση αναπαραγόμενων αρπακτικών. Η όχληση από τον τεχνητό φωτισμό το βράδυ, μπορεί να επηρεάσει τα νυκτόβια είδη, που είναι ευαίσθητα στο έντονο φως. Εκτός της περιόδου αναπαραγωγής, η ευαισθησία των πτηνών στις οχλήσεις είναι γενικά χαμηλή.

Εν τούτοις, λόγω της απουσίας φωλεοποίησης των ειδών που παρατηρήθηκαν στην περιοχή του Σχεδίου, αλλά και απλής παρουσίας των ειδών του πίνακα Ι της οδηγίας για τα πουλιά (εκτός του φρυγανοσιχλονου, που δεν φωλιάζει επίσης), εκτιμάται ότι η όχληση δεν μπορεί να αποτελέσει επίπτωση στα παραπάνω είδη. Όσον αφορά στην πανίδα γενικότερα, λόγω διατάραξης των ενδιαιτημάτων της από τις κατασκευαστικές εργασίες θα υπάρξει προσωρινή απομάκρυνσή της εξαιτίας της όχλησής της από το θόρυβο και την ανθρώπινη παρουσία, χωρίς περαιτέρω επιπτώσεις δεδομένου ότι θα επανακάμψει μετά το πέρας των εργασιών. Οι επιπτώσεις στην πανίδα είναι τοπικού χαρακτήρα (χώροι ανάπτυξης έργων), χρονικά περιορισμένης διάρκειας (όση η διάρκεια κατασκευής) και αναστρέψιμες που δύνανται να περιοριστούν με τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

Απώλεια ατόμων

Κατά την εφαρμογή του Σχεδίου, η εκκαθάριση της ζώνης εργασίας και τα βαρέα μηχανήματα θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απώλεια των φωλιών, αυγών και νεαρών ατόμων (κυρίως) για τα παρεδάφια είδη σε ανοιχτές εκτάσεις και σε δενδρόβια είδη κατά την περίοδο αναπαραγωγής όπως το Φρυγανοσιχλονο. Ως αποτέλεσμα, επιπτώσεις από τις κατασκευαστικές εργασίες κατά την περίοδο της αναπαραγωγής των ειδών που φωλιάζουν στο έδαφος είναι δυνητικά μεγάλης σημασίας, παρά το προσωρινό χαρακτήρα των επιπτώσεων. Όμως οι εργασίες αυτές αφορούν ένα πολύ μικρό τμήμα της περιοχής μελέτης και εκτιμάται ότι δεν θα προκαλέσουν σημαντική επίπτωση απώλειας ατόμων. Οι εργασίες θα λάβουν χώρα σε περιορισμένη έκταση του γηπέδου και δεν θα θίξουν προστατευόμενα είδη. Άλλωστε μετά την κατασκευή, όσα είδη τυχόν ενοχληθούν θα επανακάμψουν λόγω του πράσινου σχεδιασμού του ΕΣΧΑΣΕ.

Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι από τα 9 χαρακτηριστικά είδη της περιοχής τα 8 φωλιάζουν σε βράχια (Μύχος, Αετογερακίνα, Σπιζαετός, Πετρίτης, Μαυροπετρίτης, Αρτέμης, Αιγαιόγλαρος, Θαλασσοκόρακας), που όμως με την παρούσα μελέτη δεν εντοπίστηκαν να υφίστανται στην περιοχή του Σχεδίου..

Έμμεσες επιπτώσεις

Το υπό μελέτη ΕΣΧΑΣΕ δεν αναμένεται να έχει έμμεσες επιπτώσεις. Η εφαρμογή του Σχεδίου θα έχει μηδενικές επιπτώσεις όσον αφορά στην εισαγωγή ξενικών ειδών. Ξενικά είδη θα μπορούσαν να εισαχθούν μόνο αν για τις εργασίες αποκατάστασης και διαμόρφωσης των διαφόρων επιφανειών, που θα ακολουθήσουν τις κατασκευαστικές εργασίες, χρησιμοποιούνταν εδαφική γη ρυπασμένη με ξενικά είδη (σπόροι) ή αν χρησιμοποιηθούν ξενικά είδη. Η συνήθης όμως πρακτική που εφαρμόζεται είναι η επαναχρησιμοποίηση των εκσκαφικών υλικών, πρακτική που εκτός των άλλων οδηγεί και στη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων. Επίσης για τις φυτεύσεις θα χρησιμοποιηθούν είδη της φυτοκοινωνίας που είναι προσαρμοσμένη στην περιοχή και ευρύτερα στην περιοχή των Κυκλάδων και όχι ξενικά είδη. Οι μέθοδοι κατασκευής δεν θα προκαλέσουν ρύπανση του εδάφους, των υπόγειων ή επιφανειακών υδάτων ή κινδύνους πυρκαγιάς. Στους εργοταξιακούς χώρους και στο πεδίο εργασιών θα υπάρχουν συστήματα ανίχνευσης και αντιμετώπισης πυρκαγιών.

Αθροιστικές επιπτώσεις

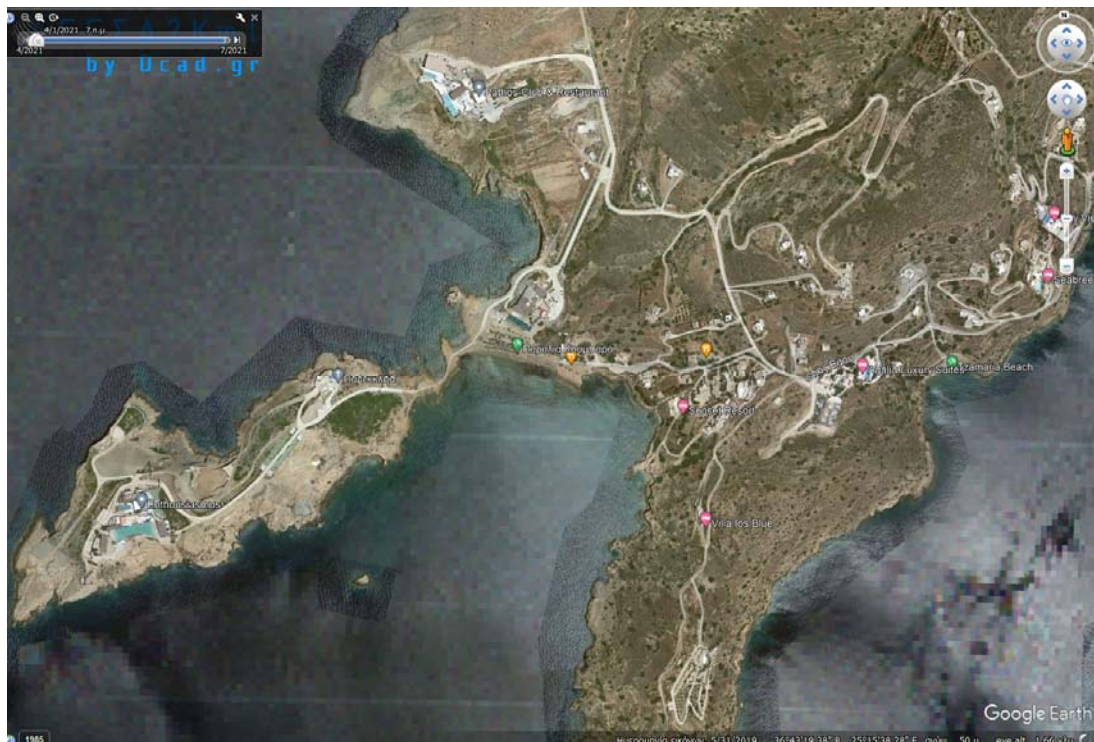
Στη νήσο Ίο, εκτός από το υπό μελέτη ΕΣΧΑΣΕ Κουμπάρας, έχουν ενταχθεί στις Στρατηγικές Επενδύσεις και μελετώνται δυο ακόμη ΕΣΧΑΣΕ ένα στην περιοχή «Πικρί Νερό» και το άλλο στην περιοχή «Παπά-Λούκα». Το σύνολο των εκτάσεων των ακινήτων των 3 ΕΣΧΑΣΕ, όπως και το σύνολο του νησιού, εντάσσονται σε Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠ), σύμφωνα με το πλαίσιο ορισμού τους από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ). Το ΕΣΧΑΣΕ στη θέση «Κουμπάρα» απέχει περί τα 7,5 χλμ. από το ΕΣΧΑΣΕ στο Πικρί Νερό και περί τα 11 χλμ. από το ΕΣΧΑΣΕ Παπά-Λούκα

Η σημαντική απόσταση μεταξύ τους αλλά και η φύση των Σχεδίων (τουριστικά), καταρχήν, εξασφαλίζει την απουσία αθροιστικών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα του νησιού.

Επιπλέον, με εξαίρεση μικρές εκτάσεις που είναι χαρακτηρισμένες ως δασικές και χορτολιβαδικές και εντάσσονται στις αντίστοιχες Ζώνες ανάπτυξης των 3 ΕΣΧΑΣΕ (σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας), θα διατηρηθούν οι χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις και θα ενταχθούν στις ζώνες προστασίας που προβλέπονται για κάθε ΕΣΧΑΣΕ: Στο ΕΣΧΑΣΕ "Παπάς-Λούκας", το 85% της συνολικής έκτασης (περίπου 6.312,5 στρ.) χαρακτηρίζεται ως Ζώνη προστασίας, στο ΕΣΧΑΣΕ "Πικρί Νερό" το 57,6% περίπου της της συνολικής έκτασης (περίπου 930,8 στρ.) χαρακτηρίζεται ως Ζώνη προστασίας και τέλος στο ΕΣΧΑΣΕ "Κουμπάρας-Διακοφτού-Φάρου" το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε περίπου 52%. Συνολικά και για τα 3 ΕΣΧΑΣΕ η επιφάνεια των ζωνών προστασίας ανέρχεται σε περίπου 7.140 στρ. Στις ζώνες προστασίας δεν αναπτύσσεται κανένα έργο. Επιπλέον, στις ζώνες ανάπτυξης έργων των ΕΣΧΑΣΕ (π.χ. ζώνη τουρισμού – Αναψυχής) τα μεγέθη δόμησης και κάλυψης είναι πολύ μικρά, οι δε αδόμητες επιφάνειες θα ενισχυθούν με κατάλληλες φυτεύσεις, επιφέροντας έτσι αύξηση της βλάστησης. Συνεπώς, οι αδιατάρακτες εκτάσεις και στα 3 ΕΣΧΑΣΕ, είναι συντριπτικά μεγάλες. Στις εκτάσεις αυτές διατηρείται η υφιστάμενη βλάστηση είτε εμπλουτίζεται με νέες φυτεύσεις.

Σημειώνεται επίσης ότι στην περιοχή της Κουμπάρας η δόμηση είναι αραιή με μεγάλες εκτάσεις με φρυγανώδη βλάστηση και χωρίς δόμηση, όπως φαίνεται στην επόμενη εικόνα (από Googlearth). Στην Κουμπάρα υφίσταται ένα μόνο μεσαίο ξενοδοχειακό κατάλυμα (το Sunset) και διάφορα μικρά κτίσματα (κατοικίες, ενοικιαζόμενα κλπ). Συνεπώς υφίσταται μεγάλο απόθεμα φυσικής βλάστησης (κυρίως χαμηλής), που είναι ενδιαίτημα μικρών θηλαστικών ή και μικρόπουλων, που δεν επηρεάζεται αθροιστικά από το υπό μελέτη Σχέδιο.

Επομένως, η οργανωμένη και ήπια τουριστική ανάπτυξη με χαμηλούς όρους δόμησης που προτείνεται, σε συνδυασμό με την εξασφάλιση μεγάλων ενιαίων ζωνών προστασίας περιβάλλοντος καθώς και η αυξημένη φροντίδα των αδόμητων περιοχών των γηπέδων και των περιοχών προστασίας θα επηρεάσουν θετικά τη βιοποικιλότητα του νησιού. Στα μέτρα αυξημένης φροντίδας των αδόμητων περιοχών και των περιοχών προστασίας, εκτός από την υλοποίηση και συντήρηση των κατάλληλων φυτεύσεων, περιλαμβάνονται και τα μέτρα πυροπροστασίας που θα θωρακίσουν τόσο τις εκτάσεις αυτές όσο και όμορες εκτάσεις έναντι κινδύνων πυρκαγιάς

Τα ΕΣΧΑΣΕ δεν θα έχουν έμμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον καθώς δεν θα χρησιμοποιηθούν για τις φυτεύσεις ξενικά είδη, τόσο οι μέθοδοι κατασκευής όσο και η λειτουργία των έργων δεν θα προκαλέσουν ρύπανση του εδάφους, των υπόγειων ή επιφανειακών υδάτων ή κινδύνους πυρκαγιάς.

Βάσει των παραπάνω, οι αθροιστικές επιπτώσεις είναι αμελητέες και πάντως μη σημαντικές, ενώ έχουν οπωσδήποτε και μια θετική διάσταση καθώς επιδρούν ευνοϊκά σε περιβαλλοντικές παραμέτρους όπως στο έδαφος (ανάσχεση φαινομένου ερημοποίησης), στην κλιματική αλλαγή (δέσμευση CO₂) κ.λπ.

4.2 Συμπεράσματα Δέουσας Εκτίμησης Επιπτώσεων

Με βάση τα παραπάνω, για τα χαρακτηριστικά είδη της ΣΠΠ, αλλά και τα λοιπά είδη και τύπους οικοτόπων, δεν προκύπτει κάποια ένδειξη σημαντικής υποβάθμισης της κατάστασής τους από την εφαρμογή του Σχεδίου, ιδίως μετά τη λήψη μέτρων.

Για τα περισσότερα είδη ορνιθοπανίδας που προστατεύονται σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (είδη του Παραρτήματος Ι και άλλα μεταναστευτικά είδη με συχνή παρουσία στην ΣΠΠ) εκτιμάται ότι ο πληθυσμός τους και το εύρος εξάπλωσής τους στην περιοχή καθώς και η εξαιρετική ή καλή στις περισσότερες περιπτώσεις κατάσταση διατήρησής τους, δεν θα επηρεαστεί σημαντικά από την εφαρμογή του Σχεδίου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι η εφαρμογή του Σχεδίου δεν δύναται:

- Να ελαττώσει σημαντικά την έκταση ή να κατακερματίσει τα ενδιαιτήματα της ΣΠΠ απειλώντας την ακεραιότητά τους, καθώς και να επηρεάσει την αντιπροσωπευτικότητα και το βαθμό διατήρησης της δομής και των οικολογικών λειτουργιών τους.
- Να μειώσει σημαντικά το μέγεθος ή την πυκνότητα του πληθυσμού των ειδών ή να επηρεάσει την ισορροπία μεταξύ των ειδών ή να επηρεάσει το βαθμό απομόνωσής τους.

- Να προξενήσει αλλαγές σε ζωτικής σημασίας παραμέτρους, οι οποίες καθορίζουν πως λειτουργεί η οικεία ΣΠΠ.
- Να απειλήσει συνολικά την κατάσταση διατήρησης της ΣΠΠ «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγανδρου».
- Να έχει έμμεσες ή αθροιστικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα της ΣΠΠ.

Με βάση τα παραπάνω δεν κρίνεται σκόπιμο να προχωρήσει περαιτέρω η δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων στην εξέταση του έργου βάσει της 4ης παραγράφου του Άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

5 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την ανάλυση του προηγούμενου κεφαλαίου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι από την εφαρμογή του ΕΣΧΑΣΕ δεν θίγεται η συνοχή της υπό μελέτη ΣΠΠ GR157 «Νησιωτικό Σύμπλεγμα Ίου-Σίκινου-Φολέγναδρου». Παρ' όλα αυτά παρακάτω παραθέτουμε κάποιους γενικούς όρους για την προληπτική προστασία της ορνιθοπανίδας από την υλοποίηση του προτεινόμενου Σχεδίου.

5.1 Καταγραφή προτεινόμενων μέτρων, όρων και περιορισμών

- Στην φάση κατασκευής να ληφθούν όλα τα τεχνικά μέτρα για τον περιορισμό της εκπομπής σκόνης, θορύβου και δονήσεων από τις θέσεις όπου εκτελούνται κατασκευαστικές εργασίες στην ευρύτερη περιοχή.
- Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για την διατήρηση της υγιούς υφιστάμενης βλάστησης στις περιοχές που δεν είναι απαραίτητη η απομάκρυνσή της για την κατασκευή των έργων του προτεινόμενου ΕΣΧΑΣΕ. Η απομάκρυνση βλάστησης θα γίνει μόνο σε περιορισμένη κλίμακα στα σημεία των εργασιών και όχι σε όλη την Ζώνη Α.
- Για την άμβλυση των όποιων αρνητικών επιπτώσεων των έργων του προτεινόμενου ΕΣΧΑΣΕ στην υφιστάμενη βλάστηση, η ακριβής χωροθέτηση των κοινόχρηστων χώρων, η οποία θα πραγματοποιηθεί στη φάση της πολεοδομικής μελέτης και θα αξιολογηθεί στο πλαίσιο της σχετικής ΜΠΕ, θα πρέπει να γίνει με τρόπο ώστε να διατηρείται και αξιοποιείται κατά το δυνατόν η υφιστάμενη βλάστηση. Η χωροθέτηση του εργοταξίου και του προσωρινού αποθεσιοθαλάμου δεν θα γίνει στη ζώνη προστασίας Β. Επιπλέον, στη ζώνη Β (52% του γηπέδου) θα γίνουν κυρίως εργασίες αντιπυρικής προστασίας, μονοπάτια και τοποθέτηση παγκακιών ή πινακίδων.
- Μετά το πέρας της κατασκευής θα φυτευθούν κατά το δυνατόν όλες οι διαθέσιμες επιφάνειες. Για αυτό τον σκοπό θα επιλεγούν είδη χλωρίδας τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις τοπικές βιοκλιματικές συνθήκες. Κατά προτεραιότητα προτείνεται η φύτευση ειδών χλωρίδας παρεμφερών με αυτά που φύονται στην περιοχή, καθώς παρουσιάζουν ικανοποιητική ανάπτυξη. Οι φυτεύσεις εκτός από θαμνώδη και δενδρώδη είδη της ζώνης του νησιού και του Αιγαίου, θα περιλαμβάνουν και φρυγανικά είδη που εντοπίζονται εντός του ακινήτου και αποτελούν ενδιαίτημα για την πανίδα που φιλοξενεί.
- Οι φυτεύσεις των ελεύθερων επιφανειών με κατάλληλα είδη θα υλοποιούνται, βάσει της φυτοτεχνικής μελέτης, κυρίως αμέσως μετά την τμηματική περαίωση των κατασκευών.

- Η βλάστηση που θα φυτευθεί εντός του γηπέδου, θα συντηρείται με άρδευση, επιμελημένη αναμόχλευση του εδάφους, κλάδευση και καταπολέμηση ασθενειών σε περιπτώσεις που κριθεί σκόπιμο, προκειμένου να προλαμβάνονται και να αποφεύγονται φαινόμενα υποβάθμισής της ή εγκατάλειψης. Η λίπανσή της θα γίνεται κατά προτίμηση με οργανικά λιπάσματα, ενώ η χρήση φυτοφαρμάκων και ζιζανιοκτόνων θα είναι περιορισμένη. Για τη λίπανση θα χρησιμοποιείται και το προϊόν επεξεργασίας των βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων που θα παράγεται από τους κομποστοποιητές που θα εγκατασταθούν σε κατάλληλα σημεία στην έκταση του ΕΣΧΑΣΕ. Έτσι, επιτυγχάνεται παράλληλα, μέσω εργασίας ανάκτησης (R), επαναχρησιμοποίηση των παραγόμενων αποβλήτων και μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που θα διατίθενται στο ΧΥΤΑ του νησιού.
- Δημιουργία ζωνών εργασίας ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επιπτώσεις περιορίζονται σε αυτές τις περιοχές και να αποφεύγονται οι άσκοπες εκχερσώσεις και αποψιλώσεις της υπάρχουσας βλάστησης.
- Μέριμνα για προσωρινή και τελική απόθεση των υλικών κατασκευής και των πλεοναζόντων υλικών εκσκαφής σε κατάλληλα διαμορφωμένες θέσεις οι οποίες θα χωροθετούνται εκτός σημείων διατροφής και διαμονής των χαρακτηριστικών ειδών της περιοχής.
- Διαμόρφωση των εργοταξιακών εγκαταστάσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην εμποδίζεται η ελεύθερη διέλευση των χαρακτηριστικών ειδών της περιοχής και ο αποκλεισμός τους από τα ενδιαιτήματα διατροφής, διαμονής και αναπαραγωγής.
- Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη χλωρίδα της περιοχής θα εξαλείψει παράλληλα και τις όποιες οχλήσεις ή επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα. Με την επαναφύτευση της βλάστησης στις επιφάνειες που θίχτηκαν, θα δημιουργηθούν και πάλι, με το πέρασμα του χρόνου, οι ιδανικές συνθήκες για τη διαβίωση της ορνιθοπανίδας (φωλεοποίηση, τροφή, απόκρυψη).
- Το δίκτυο πυρόσβεσης θα προστατεύει και την άμεση περιοχή γύρω από το ακίνητο. Ειδική μέριμνα θα ληφθεί για την αντιτυρική προστασία των φυτεύσεων στους αδόμητους χώρους.

5.2 Καταγραφή τρόπου παρακολούθησης και πιθανής αναθεώρησης κάθε προτεινόμενου μέτρου

Η εφαρμογή των μέτρων αντιμετώπισης σε συνδυασμό με την ορθή εφαρμογή των όρων, μέτρων και περιορισμών, έχουν ως αποτέλεσμα την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση οποιας

απώλειας σημαντικών εκτάσεων βασικών ενδιαιτημάτων για τα είδη ορνιθοπανίδας. Παράλληλα προτείνεται να εφαρμοστεί πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης που θα εξειδικεύεται στα πλαίσια της ΜΠΕ, υπό την ευθύνη του επενδυτή που θα κατασκευάσει και θα λειτουργήσει το σχεδιαζόμενο έργο, και οι παράγοντες που θα περιληφθούν σε αυτό είναι τα απόβλητα, τα νερά, το έδαφος και η ατμόσφαιρα-κλίμα.

6 ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Σημασία αντισταθμιστικών μέτρων και πότε απαιτείται η εξέτασή τους:

Τα αντισταθμιστικά μέτρα (Ν. 4014/11 άρθρο 10 παράγραφος 4) πρέπει να εξετάζονται μόνο στην περίπτωση εξακρίβωσης αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ακεραιότητα μιας σημαντικής οικολογικά περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, η πρόταση και εφαρμογή τους αντιστοιχούν στις επιπτώσεις επί συγκεκριμένων ειδών και ενδιαιτημάτων σε περίπτωση υποβάθμισης ή μείωσης αυτών και προβλέπουν στην διατήρησή τους σε ικανοποιητική κατάσταση.

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν και αναλύθηκαν στην παρούσα μελέτη:

- Δεν αναμένεται σημαντική απώλεια ενδιαιτημάτων στην περιοχή μελέτης σαν συνέπεια της εφαρμογής του ΕΣΧΑΣΕ και των χρήσεων που προτείνει.
- Δεν αναμένονται σημαντικής έντασης επιπτώσεις στα χαρακτηριστικά είδη ορνιθοπανίδας της περιοχής μετά και τη λήψη μέτρων που περιγράφηκαν.
- Δεν αναμένεται επίπτωση στην ακεραιότητα του τόπου από την εφαρμογή του ΕΣΧΑΣΕ.

Συνεπώς από την από την υλοποίηση του προτεινόμενου Σχεδίου δεν προκύπτει η ανάγκη για λήψη αντισταθμιστικών μέτρων.

Για την Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ σύμβουλοι περιβάλλοντος Α.Ε.

Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
σύμβουλοι περιβάλλοντος Α.Ε.
ΤΗΝΟΥ 2 ΧΟΛΑΡΓΟΣ ΤΚ: 15562
ΑΦΜ: 998855846 | ΔΟΥ: ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΗΛ: 210 6540188 | ΑΡ. Γ.Ε.ΜΗ: 7517901000
email: dargy@otenet.gr | web: www.d-argyropoulos.gr

Αργυρόπουλος Δημήτριος

Πολιτικός Μηχανικός – Υγιεινολόγος

Σύνταξη

Γκουρτσούλη – Αντωνιάδου Ισμήνη

Βιολόγος, MSc

7 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- <http://filotis.itia.ntua.gr/home/>
- <http://cdr.eionet.europa.eu/gr/eu/art17/envrfzupg> Διαχείριση των Περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 – Οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα ενδιαιτήματα – Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000.
- Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας-Παραδοτέο 3, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. – Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, 2009
- Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας-Παραδοτέο 7, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. – Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, 2009
- Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας-Παραδοτέο 8- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. – Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, 2009
- Bourdakis, S. 2003. Localization and mapping of breeding areas and colonies